

Toimenpidealoite TPA 96/2020 vp

Ari Koponen ps

Toimenpidealoite tasa-arvoisen vuorovanhemmuuden tukemisesta

Eduskunnalle

Erolasten vuoroasuminen on nykyään entistä yleisempää, mutta hallinnolliset rekisterit tavoittavat vuoroasumisilmiötä heikosti, eikä asumisjärjestelyistä vanhempien eron jälkeen ole juuri saatavilla virallista tietoa. Vain toisen vanhempansa kanssa asuvia lapsia ja nuoria on Suomessa arviolta noin 275 000. On todennäköistä, että heistä osa asuu ainakin toisinaan myös toisen vanhempansa luona. Tilastokeskuksen vuonna 2019 tekemän kyselyn mukaan alle 15-vuotiaista kahden kodin lapsista lähes 40 % asuu yhtä paljon molempien vanhempiensa luona. Suomessa ihmisellä voi olla kuitenkin vain yksi virallinen kotiosoite, eli viranomaisille toinen vanhemmista on aina lähivanhempi ja toinen etävanhempi.

Yhteiskunnan etuudet eivät näin ollen nykyisen lainsäädännön puitteissa jakaudu tasaisesti molemmille vanhemmille. Etuuksien ohjautumisen vuoksi laki takaa esimerkiksi koulukyydin vuoroviikoin vanhempien luona asuville eroperheiden lapsille vain lähivanhemman luota. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen osoitteeseen. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun (KHO 2006:10) mukaan kunnalla on mahdollisuus, mutta ei velvollisuutta järjestää koulukuljetusta etävanhemman luota. Suomessa on kuntia, joissa on tehty lapsi- ja perhemyönteisyyden nimissä päätöksiä siitä, että halutaan turvata kaikkien koululaisten oikeus maksuttomiin koulumatkoihin kahden vanhemman luokse. Eli koulukyyti tarjotaan myös etävanhemman luota, jos se on sovitettavissa koulutaksien vakiintuneisiin reitteihin. Tämä vapaaehtoisuuteen perustuva linjaus asettaa lapset keskenään hyvin epätasa-arvoiseen asemaan.

Vastauksessa kirjalliseen kysymykseeni koulumatkatuen tasapuolisuudesta (KKV 338/2019 vp) tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososen mukaan lasten vuoroasumiselle ei tällä hetkellä ole olemassa tarkkaa ja yleisesti käytössä olevaa määritelmää, eikä käsitettä ole käytetty lainsäädännössä. Valtiovarainministeriön selvityksessä (VM julkaisu 3/2018) kaksoiskuntalaisuudesta on todettu, että kunnan jäsenen tai kunnan asukkaan juridista määritelmää ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa, eli henkilöllä voisi jatkossakin olla vain yksi kotikunta.

Koska ongelmana on väestörekisteriin merkitty yksi kotiosoite, sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä (STM raportteja ja muistioita 18/2018) sekä oikeusministeriön lapsenhuoltolakityöryhmä (OM mietintöjä ja lausuntoja 47/2017) ovat ehdottaneet säätelyä, jonka mukaan lapsen vuoroasumissopimuksen tai päätöksen pohjalta tehtäisiin väestötietojärjestelmään merkintä, joka voisi tulevaisuudessa toimia selkeänä perusteena oikeuksille eri palveluihin ja etuuksiin vuoroasumistilanteessa lapsen molemmissa kodeissa.

Toimenpideoite TPA 96/2020 vp

Vuoroasumisen yleistymisen edellyttää sosiaalietuuksien ja oikeuksien määräytymisperusteiden uudelleenarviointia. Kelan, Turun yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteistyössä käynnistetty Lasten vuoroasuminen ja sosiaaliturva -tutkimushanke on tulossa päätökseen lokakuussa 2020. On tärkeää, että tutkimustulosten valmistuttua ja vaikuttavuusarviointien jälkeen lainsäädäntöä lähdetään uudistamaan, kuten Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu, sillä lastenhuoltolain uudistus vuoden 2019 lopulla ei vaikuttanut etuuksiin ja palveluihin, kuten asumistukeen, koulu- kuljetuksiin ja lapsilisän jakautumiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy viipymättä hallitusohjelman mukaisiin toimenpiteisiin tasa-arvoisen vuorovanhemmuuden tukemiseksi sekä kahden tasavertaisen kotiosoitteen mahdollistamiseksi.

Helsingissä 2.9.2020

Ari Koponen ps